

Chicago, Ill., torek, 3. marca (March 3), 1931.

Subscription \$6.00
Yearly

STEV.—NUMBER 52

CHROMELI KONGRES V ZADNJIH IZDIHLJAJIH

Ubojne večerne seje. — Kav-
anje radi imigracije in Mus-
de Shoaals. Amendent za od-
pravo zasedanja "kruljavih
rac" pokopan

Washington, D. C. — Kongres
v smrti agoniji. V sredo o-
bojne, 4. marca, pride konec in
"kruljave race" odsejajo domov.
Zadnja dva dneva potečeta v o-
bojni konfuziji, ko bi obe abor-
deli radi izvršili najnujnejše de-
la, ki se je kopolilo zadnje tri me-
sece. Imeli bodo večerne seje in v
prek bodo vsakokrat zborovali
no noč.

V spodnji zbornici so se v pon-
deljek kavalirski radi imigracijske
predloge, s katero bi predlagate-
li radi reducirali naseljevanje
na 90 odstotkov v mejah sedanjih
vot za dve leti.

V senatu so se pripravili glede
soprih stvari. Norrisov amend-
ment ustave, ki ima odpraviti za-
sedanja "kruljavih rac" in dome-
ti, da se novi kongres snide dva
mesece po volitvah, je bil po go-
se pokopali so ga v konferen-
nem odseku, ko se niso mogli so-
gliniti glede popravkov. Amend-
ment je mrtve do prihodnjega
seembra, ko se snide 72. kon-
gres.

Hoover še vedno drži v žepu
srt za vladno obratovanje elek-
trarne v Muscle Shoalsu. Ne reče
be v ne mev.

Pobijanje brezposelnosti v Chicagu

predsednik železnice in član go-
vernerjeve komisije odpuščen
delavce

Chicago, (FP) — Evidenca,
a član governerjeve komisije
a pobijanje brezposelnosti sami
omagajo, da se število brez-
poselnih večja, je bila podana,
je Illinois Central železnica
dopustila večje število delavcev.
Lawrence A. Downs je predse-
dnik železniške kompanije in
an governerjeve komisije. Nje-
ovo ime je bilo tiskano na pla-
nih, ki so bila razposlana
dikantom in so vsebovala apel
a pomoč družinam delavcev, ki
a valed brezposelnosti zabredli
a veliko revščino in jim grozi la-
nata.

V času te odpomnočne kampa-
je Downsova kompanije redu-
ira število uslužbencev na pred-
estni električni železnici.
Zmanjšala je osobe na 24 vla-
ih in zagrozila z nadaljnjimi
redukcijami.

Trocijska hiša zgorela

Carigrad, 2. marca. — V zad-
ni noči je do fal zgorela lesena
ila, v kateri je stanoval Leon
Trocki s svojo ženo in sinom.
Vai trije so komaj ušli na plano
v spalnih srajcah, toda Trocki
v naglici le rešil rokopis svo-
je knjige, ki ima v kratkem izi-
ti. Rekl je tudi sveženj Leninov-
ih pisem, ki jih zelo cenil. Vse
drugo — kupi rokopisov in knji-
e — mu je zgorelo.

Lee tolmači komunizem

New York. — Komunizem v
Rusiji je izobiljak življenjski
standard delavstva, je dejal Ivy
Lee, publikijski agent za Rocke-
tellerjeve interese. Toda z iz-
obiljanjem standarda se delavel
ne zadovoljujejo in bodo revol-
ucirali proti komunizmu, je pri-
stavil. Kakšno revolucijo ima v
mislih, Lee ni pojasnil.

Mehiški atentator dobil 20 let

Mexico City, 2. marca. — Da-
niel Flores, mladenič, ki je pred
malo več kot enim letom streljal
na mehiškega predsednika Ru-
ria in ga ranil na čeljusti, je bil
v dni obsojen na dvajset let jo-

Dobrodelnost in raketirstvo

Večina denarja, nabranega za
brezposelnice, izgine v žepih ra-
ketirjev

New York. — (FP) — V New
Yorku je več kot tisoč agentur
in dobrodelnih organizacij, ki
pobirajo revščino in brezposel-
nost. Ali delo teh skupin je ne-
organizirano in neučinkovito.
Kompeticija med posameznimi
skupinami je velika, kajti vsaka
organizacija gleda, da nakolekta
čimveč denarja, toda le nizek od-
stotek nabranega denarja je po-
rabljenega za pomoč brezposel-
nim.

Raketirstvo in graft sta po-
alecna kompeticije med dobro-
delnimi agenturami. Slučaj
Irving Weisera, Morris Hol-
landa, Harry Seigela in Edward
Cormera je tipičen. Ti so bili na
čelu neke dobrodelne organizac-
cije, ki je imela v načrtu kon-
cert v prid brezposelnim. Ta
četvorica in njihovi agenti so ali
na delo in prodajali vstupnice za
koncert, ki so stale od pet do de-
set dolarjev. Ker je bila akcija
dobro organizirana, so prodali
veliko število vstupnic, ali potem
se je ugotovilo, da so 75% de-
narja od prodanih vstupnic pri-
držali zase. Sledila je aretacija
raketirskih skupine, ki se bo mo-
rala zagovarjati na sodišču radi
grafa.

Krušne vrste in javne kuhin-
je se množe. Sodi se, da jih je
okrog sto, polovica teh v Man-
hattanu. Nekatere delijo hrano
samo enkrat na dan in brezpo-
selni hodijo od ene do druge
javne kuhinje, da dobe nekaj
jeve hrane.

Zveza za izpolnjevanje položaja
ubogih, ki je bila ustanovljena
pred 37 leti, poroča, da situac-
ja ni bila še nikdar tako mizer-
na v New Yorku kot je sedaj.
Uvedla je kampanjo za prispev-
ke in v tem bo konkurirala s po-
stojanjo Rdečega križa, ki želi
nabrati milijon dolarjev za od-
pomot revnim družinam. Pros-
erjev odpomotni komitej je tu-
di na delu, da zbere fond
\$8,000,000.

Najbolj so prizadeti zaposle-
ni delavci, kateri so prisiljeni
nositi glavno breme odpomotnih
akcij. Ti morajo vedno prispe-
vati za razne odpomotne kampa-
nje, dočim bogataši prispeva-
jo zelo malo, in če prispevajo, se
potem odplačajo z redukcijami
mezd. Abraham Epstein esti-
mira, da se je odval poizvu za
prostovoljne prispevke nekaj
nad 20,000 oseb v vsem New
Yorku, da si je znano, da biva
samo v Manhattanu 357,825 lju-
di, ki plačujejo dohodninske
davke. Tako deluje privatna
dobrodelnost, ki je po Hoover-
jevem mnenju, ameriška usta-
nova, socialno zavarovanje pa
neameriško.

Radikalen dijak suspendiran

New York. — Max Weiss,
predsednik Problems kluba, je
bil suspendiran iz mestnega ko-
legija, ostali člani kluba so pa
dobili ukaz, naj ga razpuste, ker
so v svojem glasilu "Frontiers"
napadali prisilno vojaško vežba-
nje in uvajanje militarizma v
učilišču. Uprava kolegija je
konfiscirala vse kopije lista, ki
so ji prišle pod roko. Weiss je
bil še enkrat prej suspendiran,
ker se je udeležil demonstracij
delavcev.

Spot 125 deportiranih iz Chicaga

Chicago. — Zadnja pobota so
odpeljali proti New Yorku 125
tujerodcev, ki so deportirani radi
nepostavnega prihoda v Združene
države in drugih prestopkov. S
tem je število deportirancev iz
Chicaga in okolice naraslo od za-
dnjega 1. julija na 630.

Najstarejši kongresnik umri

Washington, D. C. — Henry
Allen Cooper iz Wisconsin, ki
je bil najstarejši kongresnik, je
v nedeljo umrl v starosti 80 let.
Služil je 36 let v kongresu.

HRVAŠKI VODITELJ UBIT V ZAGREBU

Profesor Suflaj, nasprotnik dik-
tature, potoklen do smrti s ko-
lom

Dunaj, 2. marca. — Uboj hrva-
škega profesorja Milana Suflaja,
kateri so našli mrtvega na
hodniku njegovega stanovanja v
Zagrebu dne 18. februarja, je or-
ganizirano delo Srbov zaradi
političnih motivov. Tako poroča
dunajski "Reichspost", ki se o-
pira na dobro informirani "Ber-
liner Tageblatt".

Dr. Suflaj je bil odločen na-
sprotnik diktature. Kakor poro-
ča "Reichspost", so za umor od-
govorni štirje srbski, zarotniki
Bričić, Godler, Marčec in Jukić,
ki so nekaj dni prej naredili na-
črt na dom generala Belimarko-
vića, poveljnika vojaške posade
v Zagrebu. Suflaj je bil na to u-
bit s kolo na temnem hodniku
svoje hiše, ko se je poneti vračal
domov.

Leti list poroča tudi o "samo-
moru" političnega jelnika Josipa
Porobada, ki je bil izvršen 14. fe-
bruarja. To je že četrta slučaj, da
je jelnik "akotil akotil okno za-
grebke policijske postaje in se
ubili". Upanje je, da begradska
vlada odpravi policijske razmere
v Zagrebu, ki so neznosne. Lon-
donski list "Times" imenuje po-
licijsko mučenje jelnikov v Za-
grebu "aramoto za Evropo".

V zvezi z gornjimi poročili je
treba omeniti, da je klerikalni
organ "Reichspost" na Dunaju
zelo sovražilen Jugoslaviji.

Pomanjkljiv zakon o otroškem delu

Civilni komitej priporoča, da se
ga amandira

Chicago. — (FP) — Illinoiski
zakon o otroškem delu in o po-
hajanju šole je zelo pomanjkljiv
in radi tega ga delodajalci ne-
moteno kršijo. Tako poroča čil-
kaški civilni komitej, kateremu
načeluje Henry P. Chandler. Ko-
mitelj priporoča državnim legisla-
tudi, naj uvede nekatere izpre-
membe, da se tako preprečijo
kršitve s strani delodajalcev.

Poleg zahteve za strožje en-
forsiranje zakona, komitej pri-
poroča, da se zviša šolska doba
od 14 na 16 let in da morajo
otroci med 16 in 18. letom pred-
ložiti izpričevalo o zdravstve-
nem stanju in šolski vzgoji.
predno jih delodajalec upoši.

Komitej bazira svoja priporo-
čila za amandiranje zakona o o-
troškem delu na brezposelnosti
odraslih delavcev, ki je tudi v
normalnih časih velika, da se o-
meji uposrevanje otrok v indu-
strijah.

Komitej nadalje priporoča, da
se denarne dovolitve za izvaja-
nje zakona o otroškem delu zvi-
šajo na četrto milijona dolarjev
letno.

Učitelji se izrekli proti nadurne-
mu delu

Chicago. — Učiteljska unija
v Chicagu je uvedla kampanjo
za odpravo nadurnega dela, kot
poroča njen predsednik James
A. Meade.

Določbe predpisujejo petur-
nik za učitelje, toda Meade pravi,
da morajo delati osem ur na
dan in za nadurno delo so pla-
čani manj kot polovico v smislu
zadavne odredbe. Meade se tu-
di pritožuje, da se z učitelji po-
stopa slabše kot z uslužbenci v
trgovinah na State streetu in
poudarja, da ne bodo več dolgo
trpeli te krivice ter namiguje na
"direktno akcijo".

Unija je zagrozila, da bo za-
devo predložila državni legisla-
turi, če ne bodo mestne avtorite
podvezle nobene akcije v
tem oziru.

Gospodarski na- predek v Rusiji

Kritiki sovjetske vlade priznava-
jo dalekosežen pomen petletne-
ga načrta gospodarskega dela
in so vzemirjeni

New York. — Zagovorniki ka-
pitalističnega sistema so se pri-
čeli zavedati dejstva, da se v so-
vjetski Rusiji pojavljajo zname-
nja nove industrijske družbe, ki
ograđajo kapitalizem in njegove
ustanove. Medtem, ko se vse ka-
pitalistične države nahajajo v e-
konomskem kaosu, ki se očituje
v brezposelnosti, se v Sovjetski
uniji industrijska aktivnost ve-
dajo in brezposelnost je neposna-
na.

Delo in industrija v Rusiji so-
delujeta spoznavno in sadovi
akupne akcije so distribuirani
tako, da je nadprodukcija nepo-
znana stvar. Vsek dela in si v
tem ustvarja življenjski obstanek.
Opaziti se tudi, da kritike proti
sovjetski vladi niso več tako o-
stre kot so bile pred leti. Pred-
sodki se umikajo trenutnemu pre-
sojanju.

Nedavno se je vrnil s obiska
Sovjetske unije W. C. Ruckener,
direktor American Ambestos Co.
Podal je zanimivo poročilo o go-
spodarski situaciji in izrazil upa-
nje, da bo sovjetska vlada izve-
dla svoj petletni načrt gospodar-
skega dela s uspehom.

"Sovjeti imajo običajne pote-
žke, s katerimi se morajo bo-
riti skoro vse vlade, toda njihov
program vključuje tudi mere da-
lekošnežnega pomena in ne bi škodilo
drugim vladam, če bi jih
kopirale", je dejal Ruckener.
"Sovjeti so prvi v kritiziranju
napak in jih skrajajo odpraviti in
to store hitro in učinkovito. Ko
so na primer opazili, da se je
prohibicija izjalovila, so jo od-
pravili takorekot čez noč.

"Socialni napredek je ogro-
men in napravili so velike kora-
ke tudi v kulturnem oziru. Naj-
večje preglejave jim dela obra-
tovanje železnice. Vlak, s katerim
sem se vozil iz Sibirije v Moskvo,
je imel 58 ur zamude in lokomo-
tivo so kurlili z drvmi. Deleža je
sicer bogata na premogu, toda
težave so z distribucijo. Petletni
načrt vsebuje tudi program za
reorganiziranje železniškega o-
brata in kadar bo ta stvar ure-
jena, bo premagana največja po-
težkoča.

"Ruske prodajalne so napoln-
jene z blagom, toda cene so visoke.
Družinsko življenje je stabi-
no v zvezi zakonu, ki dovoljuje hi-
tre ločitve, če se zakonca ne razu-
meta. Spolna morala ni razrahl-
jana, kot to radi prikazuje neka-
teri kritiki, in je na višji stop-
nji kot v marsikateri kapitalisti-
čni državi."

Marec prinesel sneg na srednjem
zapadu in jugu

Chicago. — Letočinja topla zi-
ma na srednjem zapadu je začel
groziti, da nas zapusti s pri-
hodom marca. Z zapada je prišel
blizard, ki je pokril Kansas, za-
padel Missouri, severozapadno
Oklahoma in del Texasa s sne-
gom. Illinois je ušel blizardu in
ostalo je kopno in suho. Seveda
ne bo sneg ležal dolgo. — Čika-
ški vremenski biro poroča, da ta-
ko toplega februarja — in sploh
tako tople zime od novega leta
dalje — že ni bilo 40 let po sred-
njem zapadu. Povprečno pade-
vsko zimo 28 palcev snega v
tem okraju, letos ga je padlo sa-
mo sedem palcev.

Einstein je danes v Chicagu

Chicago. — Danes (torek) pri-
de slavnj nemški učenjak v Chi-
cago. Potuje iz Kalifornije proti
domu in tu se ustavi le par ur
med vlakoma. Aranziran je spre-
jem na Union postaji. Zadnjo ne-
deljo se je Einstein mudil pri
Indijancih rodu Hopi v Arizoni,
ko si je v bližini ogledal okame-
nata drevesa. Indijanci so ga po-
stili s sprejemom v svoj rod in
dali so mu ime "veliki sorodnik
(relative)"

ANGLEŠKI LABO- RITI FORSIRALI SPORAZUM

Prisilili so Francijo in Mussoli-
nija, da opustita pomorsko o-
boroševanje

London, 2. marca. — Diploma-
tična akcija angleške delavske
vlade za pridobitev Francije in
Italije, da končata spor glede pa-
riteta in podplata londonsko po-
godbo smanjvanja bojnih morna-
ric, je uspela. Angleški zunanjji
minister Henderson, ki je zadnji
teden osebno posetil Pariz in Rim
in vodil pogajanja za sporazum,
se je danes vrnil domov smago-
vit. Francija in Italija sta spre-
jeli kompromisne točke in sta
pripravljeni podpisati londonski
pakt razoroševanja na morju, ki
je že v veljavi za Veliko Brita-
nijo, Združene države in Japono-
sko.

Podrobnosti sporazuma še ni-
so znane, znano pa je toliko, da
sporazum vključuje majhno mo-
difikacijo londonske pogodbe.
Valed tega bo načrt sporazuma
predložen vladam Anglije, Ame-
rike in Japonske v odobritev;
francoška in italijanska vlada
morata tudi formalno sprejeti
sporazum predno bo veljaven za
obe strani.

Detalji o umoru delavke

Stroudsburg, Pa. — Alberta
Bachman, 21-letna nogavičar-
ska stavkarica, je bila ustrelje-
na, ker se je avtomobil, v kate-
rem se je vozila proti domu, u-
stavil pred hišo, v kateri so bili
nastanjeni stavkarski. Vredila
se je s svojimi prijateljicami in
prijatelji z neke zabave in ker
so se pri avtomobilu pokvarile
luči, so izstopili iz njega. V ti-
stem trenutku so odjeknili stre-
li iz hiše in Bachmanova je ob-
ležala mrtva, trije drugi so pa
bili ranjeni. Serif je po dolgem
obnavljanju aretirati stavkarka-
ze in jih odgnal v zapor, kjer ča-
kajo preiskave.

Triumvirat vlada v Peruju

Lima, Peru, 2. marca. — Nova
vojaška revolucija v republiku
Peru, ki je trajala dober teden,
se je včeraj zaključila s smago,
ko so je tudi mornarica pridru-
žila vstaji. Začasni predsednik
Cerra je odstopil in vlada je zdaj
v rokah treh moč — vrhovnega
sodnika Eliasa, vrhovnega po-
veljnika armade in vrhovnega
poveljnika mornarice — ki bodo
skupali izravnavati difference med
rebelnimi elementi in narediti
mir v deželi.

Veterani navallili na pomoč

Chicago. — Čikaški veterani-
ski biro, ki izplačuje vladna po-
sojila bivšim vojakom na certi-
fikate bonusa, je že prejel čez
tisoč prošelj za posojila in do 2.
marca je nakazal za okrog \$250,
000 posojilnih čekov. Biro priča-
kuje, da dobi dnevno tisoč pro-
šenj in posojila v marcu in apr-
ilu bodo znašala samo v čikaškem
okrožju približno petindvajset
milijonov dolarjev.

Areacije stavkarjev

New York. — Policijska je v
enem dnevu aretirala 34 stav-
karjev, ki so piketirali krojaške
delavnice, v katerih je bila na-
povedana stavka. Stavko vodi
Needle Trades Workers Indus-
trial unija, levičarska organizac-
cija. Voditelji stavke izjavlja-
jo sedaj, da bodo organizirali
masno piketiranje in se borili
proti aretacijam na sodiščih.

Predloga o embargu položena na
polico

Washington, D. C. — Predlo-
ga glede embarga na sovjetski
les, olje in druge produkte je
bila položena na stran v nižji
zbornici in ne bo prišla na raz-
pravo v tekočem zasedanju kon-
gresa.

Swoboda govora v Los Angelesu

Policijska razbila delavsko zboro-
vanje

Los Angeles, Cal. — Tukajš-
nja policija je storila vse, da bi
preprečila shod, na katerem je
imel govoriti William Z. Foster,
tajnik Trade Union Unity lige.
Shod se je vseeno vršil ob veliki
navzočnosti ljudstva.

Liga je potem akcionila, da
akcije še en shod za brezposelne.
Priprava je vse potrebno, iz-
dala posiv na delavce, naj se
shoda udeležijo. Na določeni dan
je bila dvorana napolnjena do
zadnjega kotička in v trenutku,
ko je bil Foster predstavljen, je
navaila v dvorano policija in
pričela pretepati udeležence.
Poslušila se je tudi bomb sa
solzenje in dvorana je bila kma-
lu prazna. Potem je pričela raz-
bijati pohištvo in pri tem so ji
pridno pomagali člani tukajš-
nje postojanke Ameriške legi-
je.

Liga je takoj vzbila protest
pri mestnih oblastih in zahteva
disciplinarno akcijo proti poli-
cijem, ki so uprizorili naval.

Zarotniški proces v Moskvi

Obtoženci so opet "priznali
krivdo"

Moskva, 2. marca. — Sinoči se
je začela obravnava proti štiri-
najstim sovjetskimi uradnikom,
ki so obtoženi sodelovanja in drugih
kontrarevolucionarnih činov. O-
bravnava se vrši v isti dvorani
kot je bil sedaj zarotniški pro-
ces proti osem profesorjem.

Pot sodnikov, med katerimi je
tudi ena ženska, predseduje so-
dišču. Točilo vodi znani pravdnik
N. B. Kilenko, ki ima na sebi
isto oblake kot pri prej omenje-
ni obravnavi. Ko so bile preči-
tane dolge obtožnice, so bili ob-
toženci vprašani, če se čutijo kriv-
ve. Vsi so vstali in odgovorili, da
so krivi.

Cepprav so obtoženci priznali,
da so imeli tajno zvezo s ruski-
mi in nemškimi socialisti v ino-
semstvu, se bo obravnava naj-
brž vlekla teden dni, če ne dalj.
Obtoženci so večinoma inteli-
genti, ki so imeli važne službe v
vrhovnem svetu narodne ekono-
mije, pri kooperativah, sovjetski
državni banki in eden je bil celo
nameščen v komisariatu trgo-
vine. Eden je žurnalist.

Sodniki so obtoženci v navadnih
delavskih oblekah in edina sodni-
ca ima na sebi tovariško bluzo,
na glavi pa rdečo ruto.

Dvorana je bila polna občinst-
va, toda tistega navdušenja sa
drastično kazem kakor pri prej-
šnji obravnavi — ni več.

Moskva, 2. marca. — Cepprav
je v Sovjetski uniji veliko po-
manjkanje delavcev, so sovjetske
oblasti naznanile, da je bilo v te-
ku procesa "čiščenja" odelovlje-
nih 135,000 nameščenecv iz raz-
nih služb iz razloga, ker so ne-
spodobni ali "hladni napram re-
žimu". Veliko število odelovljen-
cev je bilo nameščenih drugam,
ostali pa sploh ne dobe več nobe-
nega dela.

Federacija in zavarovanje proti
brezposelnosti

New Haven, Conn. — Spen-
cer Miller, tajnik prosvetnega
oddelka Ameriške delavske fe-
deracije, je iznenadil a svojim
govorom člane tukajšnjega
strokovnega delavskega sveta,
ker se je odprto izrekel za pri-
silno zavarovanje zoper brezpo-
selnost.

"Kaj bo rekel predsednik
Green na vaša izvajanja?" ga
je vprašal neki član delavskega
sveta.

"Izvrani odbor Ameriške de-
lavske federacije študira to
vprašanje in se bo najbrž v
kratkem izrekel v prilog zava-
rovanja zoper brezposelnost," je
dejal Miller.

UNIJSKO GIBA- NJE V JUŽNI AMERIKI

Konfliktni nazori med levičarski-
mi in desničarskimi unijami

Havana. — (FP) — "Vodite-
lji radikalnega delavskega gi-
banja v državah latinske Ame-
rike so povečini anarhisti in
sindikalisti. Oni zagovarjajo
idejo, da morajo vedno naspro-
tovati vladi, ki je na krmilu.
To je vsek, da Kubanska delav-
ska federacija in Panameriška
delavska federacija ne uživata
velikega zaupanja in da se ji-
ma pri delu stavijo vsakovratne ov-
re."

S temi besedami, je Juan Are-
valo, tajnik Kubanske delavske
federacije in podpornik Macha-
dovega režima, pojasnil delav-
sko situacijo v državah latinske
Amerike in podal varok, kakaj
je vpliv desničarskih delavskih
organizacij tako majhen.

"Naša glavna naloga je, pre-
pričati kubanske delavce, da bo-
do več pridobili, ako bodo slečili
smernim principom in sodelova-
li z vlado in delodajalci, kot če
bodo poslušali voditelje levičar-
skih unij," je dejal Arevalo.
"Prepričan sem, da je Ameriška
delavska federacija, ki vodi pri-
jateljsko politiko napram vladi
in delodajalcem, izvajala bolj-
še razmere sa delavce, kot bi jih
mogla slepa anarhistična in
sindikalistična teorija.

"Tukaj na Kubi, na primer,
vlada ne trpi radikalnih unij in
ne dopusti, da bi vršile agitac-
je med skladnostni delavel. To-
zagal Machado konferenca s a-
radniki Kubanske delavske fe-
deracije in polaga veliko vaš-
nost na njihove nasvete v delav-
skih zadevah. To pa radi tega,
ker on ve, da smo pridruženi
Panameriški delavski federaci-
ji, pred katero ima on velik re-
spekt."

Arevalo veliko pije sa "Ha-
raldo de Cuba", ki ga lastuje
Machado. List pripisuje Are-
valu zaaluge, da je preprečil ge-
neralno stavko, ki je bila na-
perjena proti Machadoevemu re-
žimu pred par meseci, kar je la-
vojeval nekatere koncesije sa
stavkarje. Takrat se je govo-
rilo, da je kubanski poslanik v
Washingtonu Ferrera svetoval
Machadoevemu režimu, naj pre-
preči generalno stavko za vse-
ko ceno.

Kubanska federacija šteje
20,000 članov in njena tekmo-
valna Kubanska delavska kon-
federacija, levičarska organizac-
cija, 7,000 članov. Med njima so
v teku bitke in praške in vaska
se trudi, da dobi nadvlado nad
delavskim gibanjem na Kubi.
Situacija prav dobro alusi dik-
tatorju Machado, ki je mojster
v intrigh, da se vzdrži na kr-
milu vlade.

Mosley organizira novo stranko

London, 2. marca. — Sir Os-
wald Mosley, ki je s svojo šeno
Cynthio vred izstopil iz delavske
stranke radi konflikta z delavsko
vlado, ki je zavrgla njegov načrt
za odpravo brezposelnosti, nama-
rava organizirati novo stranko,
ki jo bo imenoval "nova stranka".
Mosley izda v kratkem apel
na vse nezadovoljne izborite, li-
beralce in konservativce, da se
mu pridružijo.

Komunistične demonstracije

New York. — Poročila o de-
monstracijah, ki so jih odredile
komunistične stranke v vseh dr-
žavah, govorijo o spopadih med
policijo in demonstranti. Štirje
komunisti so bili ubiti v Nemci-
ji

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE DRUŠTVO

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) in Canada \$2.00 per year, \$1.00 per half year; in Europe \$3.00 per year, \$1.50 per half year; in Asia \$4.00 per year, \$2.00 per half year; in Australia \$3.00 per year, \$1.50 per half year.

Subscription rates for the United States (except Chicago) in Canada \$2.00 per year, \$1.00 per half year; in Europe \$3.00 per year, \$1.50 per half year; in Asia \$4.00 per year, \$2.00 per half year; in Australia \$3.00 per year, \$1.50 per half year.

One dollar per annum. Subscriptions are not returned.

Advertising rates on application. Manuscripts will not be returned.

Editorial office: 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Printed at the Prosveta Press, 2457-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

Glasovi iz naselbin

Zanimiva beležka iz ruskih krajev

Klobuka ne bomo nosili!

San Francisco, Cal. — Dopis

iz te naselbine v št. 36 Prosvete

presega vse meje. V isti številki

piše tudi g. Podgoričan iz Cleve-

landa par dobrih stavkov. Skoda,

g. Podgoričan, ker niste pisali

malo prej, da bi naši kritiki ču-

tali in bi potem morda pisali

bolj premišljeno.

Ni moj namen, da bi omenil res-

nico, ki marsikoga boje v oči.

Kdo je naš kritik, me ne briga.

Saj nima pogoja, da bi se po-

kazal pred javnostjo. Ker pa po-

znamo vsa naša inteligentna in ta-

lenta v San Francisco, nas ne

more nihče vleči. Sploh pa za-

služni možje, ki so se veliko do-

brega storili na svetu, ne zahte-

vajo, da bi kdo snemal klobuk

pred njimi; tudi ni to starokraj-

ski navade v Ameriki. Vemo tu-

di, da talenti kot so pisatelji,

dramatiki, umetniki in kritiki so

rojeni kot taki. Do danes jih še

niso začeli delati v tovarnah.

"Minstrel Show-Home Talent"

je izvalil smeh človeku, ki vsaj

malo razume, kaj je igra. Stvar

je bila mrtva in prekratka za de-

nar, za katerega teater dajo do-

volj zabave nad dve uri. Igra z

vsem programom vred je bila

končana v 45 minutah. Ljudje ni-

so bili zadovoljni in so se prito-

ževali, da bi program moral bi-

ti daljši in zanimivejši, ker je

bilo tako močno oglašeno. Da je

bila igra vsaj toliko uspešna, ki je

zasluga izidov Zupančiča, ki je

dobro muzikant in pevec in tu-

di dober igralec. Mr. Zupančič

ne zahteva publicitete ali hvale

za svoje delo, kar smo opazili, ko

je pel pri klubu Sloveniji v

Eagles' Hallu v oktobru m. l.

Javno grajanje članov dr.

Pathfinders tudi ni spodobno, ker

mladi člani valed tega izgubljajo

veselje do društva. Ustanovitve

tudi društva bi morali gledati za

napredek novega društva toliko

časa, da mladina dobi prave ide-

je in v respekt do jednote.

Peter E. Kurnick.

Boj dveh šerifov; združenje de-

lavstva

Duluth, Minn. — V St. Louis

okraju v Minnesoti imamo od 5.

januarja dva šerifa, Frank Ma-

giera in Emil M. Eriksona. Prvi

je bil pri jesenskih volitvah po-

razen po Eriksonu, ampak je

vložil tožbo, da izvoljeni ni ame-

riški državljani. Okrožno sodišče

je odločilo, da je izvoljeni upra-

vitičen do službe in odredilo, da

mora stari šerif izprazniti me-

sto, nakar je Magle vzel priziv

na višje sodišče. Ko to pišem, se

še ne ve, kakšen bo odlok tega

sodišča.

Ta kontroverza je bila ome-

njena tudi v dopisu Matije Pogo-

relca v Prosveti z dne 31. jan.,

kjer pravi: "V teku je sedaj tož-

ba proti nekemu Švedu, ki je bil

še drugič izvoljen v državni ur-

ad ... in da točenca podpirajo

vsi Švedi."

Tukaj v Minnesoti je star iz-

rek, da če hočeš biti izvoljen v

javni urad, mora biti končnica

tvojega priimka "son" — John-

son, Erikson itd. Če pa pregle-

damo stvar nekoliko bližje, bo-

mo pa videti, da tudi Švedi ne

držijo akupaj pri vsakih volit-

vah. Floyd Olson je Skandinavec

in je bil izvoljen za guvernerja.

Arens je Nemec, pa je porazil

Skandinavca za podguvernerja.

Schall je Nemec, Hoidal, Irec,

Lundeen Skandinavci, pa je bil

Schall izvoljen za senatorja a

Lundeen je bil komaj tretji;

Schall je tudi porazil Johnsona

pred šestimi leti za isto službo.

Lahko gremo nazaj v zgodovino

minnesotake politike in videli bo-

mo, da je masa Skandinavcev ve-

dno vabila za reakcije pri tem, ko

je majhna skupina te rase voli-

la za principe ravno tako kot

slovenska masa ali pa katere

druga.

Erikson ni Šved, on je Nor-

večan. Med tema rasama je ne-

ko staro nasprotje, ki izhaja iz

agorovinskih dogodkov, kar pa

nas ne zanima. Delam vedno z

delavci, ki so mešane narodnosti,

med katerimi je dosti Skandi-

navcev; med njimi opazim ravno

toliko — če ne več — ignoran-

co kot med slovenskimi delavci.

Ravno v tej kontroverzi med dva-

ma šerifoma vidim, da niso vsi

Švedi za Eriksona.

Seveda bi jaz rad videl, da bi

se Slovenstvo združilo, pa ne kot

pan-slavisti, pač pa kot zatiskan

delavski razred in da bi kot ta-

ki skupno nastopili v krajih, kjer

Slovani tvorijo večino ter bi v

javne urade izvolili Slovane, ka-

terim je princip več kot pa pri-

vatni biznis!

Sem ali tam se je že poskušal

po naselbinah na "ranču", da

je kandidiral kak rojak v javni

urad. Če je imel načela in simpa-

tiziral z maso zatirancev, po na-

vadi ni bil izvoljen; če je imel

pa načela businessa, je pa

sem ali tam bil tudi izvoljen. A

nekateri izvoljeni Slovani so bi-

li slabši nampram slovenskim de-

lavcem kot pa uradniški druge

narodnosti. Pripetilo se je že, ko

mi rojaki povedo, da se je v slu-

čajih, kjer je bil kak slovenski

trgovca izvoljen v kak javni ur-

ad, pričakovalo od slovenskih

delavcev, ki so bili zaposleni pri

javni deli, da so svoje potreb-

ščine morali kupovati od takega

javnega uradnika-trgovca, če ne,

so pa nekoga dne pronašli, da

zanje ni več dela pri javnih na-

pravah.

Yes, jaz sem za združenje, pač

pa ne za tako združenje, da bi se

maso izražalo, da bi volila

kake "izvoljence" v javne ura-

de, da bi tam isto maso izkoris-

čali. Socializem — maso za

združenje, za tako združenje,

kjer bo masa delala skupno za

svoje interese, ne za interese ka-

kakega posameznika.

Torej slovenski delavci: na-

prej za združenje pod praporom

socializma ne glede na verako

prepričanje, na raso ali barvo.

Kadar bomo spoštovali sami se-

be in kadar bomo spoznali, da

bogastvo sveta spada masi, ki ga

ustvarja, takrat bomo imeli med-

narodno združenje. — J. K.

Glas z farms

Roseboom, N. Y. — Ker se ni-

sem videl dopisa v Prosveti iz

naše farmarske naselbine, sem

se namenil nekoliko opisati, kako

se imamo. Kot povsod na farmah

je tudi tuk

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosveta v Jugoslaviji.)

NAJVNOST NACIONALISTOV

Ljubljana, 10. febr. 1931. Na vsak način skušajo v tem času našim rudarjem, da bi jih navduševali. Sam bog ve, kaj naj se navdušujejo. Za redni delavci nemara in klicati na redukcijo obljubam.

Nacionalisti skušajo, da bi odpravili vse razne strokovne organizacije ter da bi vsi pristopili v eno samo narodno organizacijo, ki bi pomagala pri ustvarjanju velike in močne Jugoslavije. Radarji pa bi radi dobro fundirali vsaj svoje skromno življenje. To jim je najbližje.

V Trbovljah pa živi možak, ki se pise Miha Koren. Ta je bil prepričan, da vae: komunisti radikal in petolizec vseh, ki se bodo. To se pravi, da preprečijo aploh nima. In ta je zdaj pri prvih, ki skuša med rudarjem in novi evangelij nacionalizma in velike Jugoslavije, naj ji pomagajo tudi rudarji. Njegov šhod v imenu Narodne strokovne zveze, bivše zveze narodnih socialistov (narodni socialist je sila duhovita iznajdba, za rudarje in — obrtnike, na shodu je govoril o novih silah naše mile domovine, o silah naše državi, o jugoslovanskem itd. Delavci se morajo nacionalizirati združiti v eno organizacijo in da bo šla s prošnjami prav do kralja, ki bo pomagal, kakor je obljubil v manifestu.

Nazadnje je predlagal tudi dve strojavi, udanostni brzojavki predsedniku vlade generalu Živonjaku in kralju. Na predsednika brzojavki: "Vaša občestva človekoljubnost nam jamči, da nam bo vlada pomagala, da nam bo izvenili v željo in upanje, da bo svobodni delavec v svobodni državi vsakakor uslišan."

Pa če človek gleda krog sebe, se s pogledom še dlje po svetu — nikjer ne bo našel svobodnega delavca. Mezdni delavec boden biti ne more. Kapitalist

Narodni socializem in podobne fraze — te so se zelo priljubile povod med ljudmi, ki imajo odprta usta in upognjen hrbet poklon. (Takih "narodnih socialistov" imate nekaj tudi v Ameriki.)

Teklo je biti nacionalno navdušen in praznim želodcem. In teko je biti nacionalno navdušen, če se pripravljajo nov zakon o delavstvu zavarovanju, ki hoče delavstvu precej pravice navdušenje je čedna reč, še lepše je dober kos kruha. Samo

VESTI IZ JUŽNIH KRAJEV

Od ljubezni do zločina. — V Bački vasi Baška je živel Geza Ladjar. V vasi Bačka Topola pa je živel Peter Andrič z ženo Margito. Ladjar je bil že dolgo časa ljubljani v Margito. Ta ljubljani ga ni popustila, tudi ko se je Margita poročila z Andričem, je bila za Ladjarja izgubljena. Toda Ladjarja je vedla ljubljani do zločina. Vlomil je v hišo Andriča v Bački Topoli, ko ni bilo moza doma, z naperjeno puščico prisilil oba hlapca, da sta se umaknila na podstrešje, kamor je potem Ladjar zaklenil. Potem je Ladjar šel k Margiti, ki je imela otroka v rokah, ter ji hotel otroka silo. Zena se je branila, Ladjar pa jo je ustrelil v srce. Streloma v prvi ter nato v drugi. Napadenka je kmalu za se umrla. Orožniki so iskali več dni Ladjarja, a ga niso mogli najti. Ko so zvedeli, da se skriva na pokopališču, so odšli tja. Ladjarja so našli na grobu Margite. Ko je zagledal orožnike, je klical: Evo, tu sem, ne ščite me več. In nastavljal puško nase, da jo ustrelji. Njegove poškodbe so tako nevarne, da bo podlegel, saj so ga takoj prepahtali v bolnišnico.

Dva metra dolg volk. — V velikih bosanskih in neobljubljenih srbskih gozdovih je mnogo zverjadi, zlasti volkov. V okolici Duge Reše so opazovali že delj časa cele črede volkov. Lovci prirejejo velike pogone nanje, toda s slabimi uspehi. Te dni pa je nekdo lovca s srečnim strelom ustrelil dva metra dolgega volka. Če je tudi poročilo kaj raztegnjeno, ne moremo jamčiti.

Jošip Rijavec, naš največji tenorist, pojde v Južno Ameriko. — Da je dala Slovenija svetu že mnogo odličnih pevcev, to vemo. Od živčnih pevcev je pač od tenoristov najbolj evropsko znan Jošip Rijavec, ki je šel po vseh slovenskih velikih pevcih: v Ljubljani nastopijo, vzame jih potem izlozene Zagreb ali Beograd, in potem grede s svojim uspehom na tuje odre, kjer dajejo bolje. Jošip Rijavec je šel do pot. Zdal je že leta v Berlinu v operi angažiran in v čaasi, a zelo poredkoma pride gostovat v domovino, največ v Beograd; v Ljubljani pa že dolgo nismo slišali. Menda naša majhna opera premalo plača ali kaj. Rijavec je torej za nas prav za prav postal kar Berlinčan. Kot operni tenorist uživa v Berlinu najlepši sloves in gostuje pogosto tudi na drugih evropskih odrih. Te dni pa je gostoval Rijavec v Španiji v Barceloni. Tamkaj je imel tak uspeh, da ga je "doletela" ponudba za ameriški angažma. Slučajno je pristojoval predstavi ravnatelj opere iz Buenos Airesa. Ta je takoj ponudil Rijavcu angažma. Rijavec je ponudbo sprejel ter bo še spomladaj odpotoval v Južno Ameriko ter tamkaj nastopal v operi. To je menda prva tako velika zmaga slovenskega pevca. Je pa Rijavec res slajen pevec in Berlin sam ga bo vsakakor pogrešal. To lahko sodimo, ker poznamo njegovo umetnost.

Pogon na koruznike. — Ban donavke banovine (Novi Sad) je izdal naredbo, da se morajo vsi pari, ki žive sedaj v divjem zakonu ali kakor pravimo po domače, ki žive na koruzi, pravilno poročiti. Naredba velja za donavsko banovino, kjer je teh divjih zakonov zelo veliko. Naredba pravi: ženo, ki se ne bo v roku treh mesecev poročila, a živi z drugim v divjem zakonu, bodo proglasili za nečastno ter jo odpremi v obično, kamor spada. In tako so se ljudje uradov vrgli na popisovanje vseh koruznikov in koruznic. Dela bodo imeli baje zelo mnogo. Prav tako bodo imeli mnogo posla (in zaslužka) te tri mesece duhovniki, saj so v samem Novem Sadu, v metropoli donavke banovine, našli "samo" 3000 koruznikov in koruznic. Če samaki davek ne zaleže, mora zaleči naredba. — Cednostni "Slovenec" je seveda takoj napisal: "Bravo, donavski ban!"

Vsekakor — če pade na papirje še podpis ministrskega predsednika, lahko upamo, da bodo z deli pohiteli in lepili Ljubljano ter jo modernizirali.

Vlom v Litijski. — V Litijski je v neposredni bližini kolodvorja restavracija "Bi pošti." V hiši se nahajajo tudi pošta, ljudje stanujejo v hiši, poleg hiše je zelo prometna cesta v trg in v Smarograd, par korakov stran je postaja, delavska kolonija itd. In vendar je imel vlomilec srečo. Pogumno je splezal skozi okno v verandi, se v gostilni lotil kredence, našel denar, 3200 Din, ga vtaknil v žep, šel v kuhinjo, ukradel nekaj drobnarij in plašč, si natrpal žepke likerjev in vina, za kratek čas pa je vzel s sabo še igralne karte. Pobegnil pa je kar skozi okno na glavno cesto. Imel je brčkone pomagale, ki so stražili na cesti. Zdal iščejo, iščejo.

Ruskega dumpinga se tudi naša država in naši poljedelci oduhuhi bojijo. Zato so pritiskali na vlado in te dni je bila povisana uvozna carina za vse vrste žit. To utemeljujejo s tem, da so cene našega žita narastle in so višje kot cene na drugih tržiščih in bi bilo mogoče, da bi Rusija skušala uvažati k nam žito po nižjih cenah. Zato je vlada na predlog ministra za trgovino zvišala uvozne carine za 100 odstotkov! Kdo bo imel od tega dobiček? Prekupčevalci, tisti, ki so med producenti in konzumenti. Poljedelci, banatski kmetje, prodajajo žito za smešno nizke cene velikim nakupnim družbam, te povzročajo cene žita in drago moko dobavljajo konzumentom, delavcem in uradnikom. Ta povisana uvozna carina bo le ščitila pred prekupčevalci in njihovim oduhušeno početje. Govoriti pri tem o kakšni obrambi domačega gospodarstva, je nezmiselno. Gre za obrambo dobičkov kapitalističnih družb, ki kupujejo žito poceni od kmeta in ga v obliki moke drago prodajajo delavcem in uradnikom.

Četrti zagonetni podtaknjen požar v šmarni okolici. — Dolenjski potigalec nadaljuje s svojimi delom, požigati hiše. Dne 9. febra je spet izbruhnil kar 40 naglo požar pri posestniku Kastelcu, po domače pri "Pirčevem Jakutu", na Razdrtem v šmarni okolici. Ogenj so opazili okrog 11. zvečer. Kastelcu je pogorel hlev, pod, svišni in listnjak. Iz gospodarstvenega poslopja se jim je posrečilo rešiti živino in motorno mlatilnico. Slamorenjica je uničil ogenj popolnoma. Če bi bila noč še količaka vetrovna, bi se vnelo tudi gospodarstvo poslopja sosedu Kristofa, čigar kozolet

Problemi priseljenca

Starši ameriškega državljan

Vprašanje: Sem naturaliziran ameriški državljan in bi rad dobil svoje starše iz starega kraja. Nekdo mi je rekel, da ne zadostuje sama prošnja št. 633 na generalnega priseljenškega komisarja. Kake druge dokumente zahtevajo? — B. S., Detroit.

Odgovor: Valed sedanje nezaposlenosti je bilo število priseljenecv znatno reducirano s tem, da se od vsakega priseljenca zahteva stroge garancije, da ne postane breme javne dobrodelnosti, ako ne dobi službe. Te stroge odredbe veljajo celo za one, ki prihajajo izven kvote ali v prednostni kvoti. Vaši starši za sedaj ne bodo dobili vize, ako jim ne pošljete sledenjih dokumentov, da jih pokažejo konzulu: izjava, da ste v stanu in voljan vzdrževati jih (affidavit of support), katere izjava ne sme biti več kot šest mesecev stara; zaprisežena izjava (affidavit) s strani vašega delodajalca, iz katere je razvidno, koliko časa se delate pri njem, koliko je vaša plača in da ni pričakovati, da boste ob službo v bližnji bodočnosti; izjava s strani vaše banke, iz katere je razvidno, da imate precejšnjo vsoto v bančni viogi (v nekaterih slučajih so konzuli zahtevali do \$5000 v banki). Aki imate svoj lastni posel, ali pa ako ste posestnik neprimljen ali delnic, priskrbite si potrdilo o tem. Potrdila o plačanem davku veljajo kot dober dokaz.

Zadnji prihod v Združene države

Vprašanje: Neki naš naročnik je živel v Združenih državah zaporedoma tekom 15 let. Se ni odstranil iz Združenih držav razen za kratek obisk v starem kraju pred dvema letoma. Dobil je "prvi papir". Sedaj je brez službe in potrebuje pomoči. Ali ga morejo deportirati kot "public charge", ako zaprosi pomoč od državnega ali mestnega zavoda?

Odgovor: Žalobog obstoji mogočnost, da bi ga mogli deportirati. Vankikrat, ko inozemec izstopi iz Združenih držav — pa naj bo to za par ur čez Kanado — se z njegovim povratkom začne nova doba, v kolikor se tiče priseljenških določb glede deportacije. Kdor pade na breme javne dobrodelnosti, utegne biti deportiran tekom prvih petih let po svojem prihodu in povratek se smatra kot zadnji prihod. Zakon pravi, da vsakdo je podvržen deportaciji tekom prvih petih let, ako je postal javno breme iz razlogov, glede katerih dotičnik ne more dokazati, da so nastali še le po svojem prihodu. Ako nezaposlenost je edini razlog, zakaj je dotičnik inozemec priseljenec zaprosil za javno podporo, on se brčkone postane "public charge". Ali bolj previdno ravna oni, ki ne prosijo za brezplačno oskrbo v javnih bolnišnicah ali za javno podporo tekom prvih petih let, kajti se dogaja, da priseljenška oblast najde kake dodatne razloge za deportacijo, o katerih se inozemec poprej ni niti zavedal, kot kakšno telesno ali duševno hibo itd.

Kaj je zakonita nastanjenost?

Vprašanje: Neka priseljena družina je zaprosila za denarno pomoč od mesta, ali prošnja je bila odbita, češ da niso nastanjeni (residents) v dotičnem kraju. Oni so že 10 let v Ameriki in v neposredni bližini. Gasilci iz Šmarja so požar lokalizirali. Škoda je velika, a zavarovani so bili zgoreli objekti pri zavarovalnici za 25.000 Din. — Požar je bil brčkone potaknjen od požigalca, ki je že na treh mestih začel v šmarni okolici. Požigalec, ki ga nikakor ne morejo najti, je tudi tako predrzen, da je na vsi poslopih nalepil oklice: "Primitve in držite, da ne pade!" — Obenem poročajo iz Borovnice, da se tudi tamkaj boje zločinčevih rok. Neki posestnik se je prejel dopisnice, da pride po žigalec tudi tja in da bo zanesel požar ob cesti od Drašerjeve goštilne do Petriča, vstavi tudi njegovo žago. Seveda so se ljudje razburili. Lahko se je bil kdo poigral s takim naznanilom, lahko pa je tudi, da je vzeti dopisnico docela resno.

Brezpoteben strah pred deportacijo

Vprašanje: Prišel sem v Zdržene države pred kakimi petnajstimi leti. Imam družino tu kaj. Pravi, da deportirajo polno inozemcev. Ali je za me kaka nevarnost? — T. R., Chicago.

Odgovor: Ni nobene nevarnosti za vas, Res je, da sedaj deportirajo precej inozemcev. A ti si inozemec, ki si prišli v to deželo nezakonitim potom po dnevu 1. junija 1924 ali pa taki, ki si bili za dlje časa kaznovani in obsojeni v ječo, oziroma taki, ki so postali blazni tekom petih let po prihodu. Inozemec, ki ni prekršil kriminalnih zakonov te dežele in ki je živel v tej deželi več kot pet let po svojem sadnem prihodu, se nima bati deportacije.

Flia.

OPAZOVANJA

(Nadaljevanje s 2. strani.)

domači posli in delavci zaposleni v meddržavnih industrijah so izven te predloge.

V glavnem je ta predloga alična kot se bile ali pa bodo predložene raznim legistaturam. Njen največji pogrsek se mi vidi v tem, kar leži vse breme vzdrževanja sklada na ramah delavcev, direktno kot producenti in indirektno kot konzumenti, ker delodajalcev prispevek bodo končno plačali le konzumenti. Prispevek s strani vlade v tak sklad je kardinalna potreba, kardinalna namreč, da v ta namen prispevajo tudi kapitalisti in bogati delničarji raznih podjetij. Država bi morala dobiti ta denar potom dohodninskega davka. Dokler se to ne izvrši v veliki meri, toliko časa bo majhen del ljudstva postal vedno bogatejši, ostali pa vedno bolj revni.

Tudi ne vem, če ohljaka predloga predvideva ustanovitev državnih upravnih, ki bi ob enem služili kot registracijski in izplačevalni uradi. Zdi se mi, da ne. In če tega ne vsebuje, je to njena druga hiba, ker brezposelnostno zavarovanje brez zadostnih posredovalnic za delo lahko postane karikatura. Predloga ima seveda še polno drugih vrzeli, kar pa ne pomeni, da je brez vrednosti za obliko delavstva in da mu ni treba pritiskati na posteljo, da jo sprejmemo. Nasprotno. Zmotna bi le bila, ako bi potem, ko bi postala zakon (prej ali slej gotovo bo), prekršila roke. Te nevarnosti najbrž se ni bati, pač pa se bo delovalo, da se zakon izboljša. Vsaj odškodninski zakon ima to zgodovino. Fakti pa je, da je včasih težje izboljšati slabo postavlo kot pa zakoniti boljše.

Od vseh predlog glede brezposelnostnega zavarovanja je gotovo najpopolnejša predloga socialistične stranke, ki določa med drugim prejemanje podpore toliko časa, dokler je delavec nepristojno brez dela in v katero svrhu bi prispevali le delodajalci in država, oziroma prejemniki velikih letnih dohodkov. Ta predloga najbrž ne bo nikjer takoj usakojena, pač pa predstavlja višek, za čijega dosego naj bi šlo stremjenje tega gibanja. In dobra socialna zakonodaja je gotovo bolj patriotizem kot pa dajati podkupnino ljudem, da se bodo bolj navdušeno klali v bodoči vojni.

Elektrika naravnost iz solnce

Grški list "Tagaspost" poroča, da se je posrečilo nemškemu učenjaku dr. Langeju na zavodu cesarja Viljama najti način, da se solčna energija izpreminja v električno energijo brez premoga, vodne sile ali benčina. O nekaterih kovinah so učenjaki že zdavnaj vedeli, da se svetelbo zelo občutljivo. Cinkova plošča n. pr. oddaja negativno elektriko, če jo damo na solnce. Dr. Lange je pa delal poskuse v bakreno ploščo, ki je bila prevlečena z bakrenim oksidulom in je dognal, da proizlaga taka plošča, če jo deneš na dnevno svetlobo, prav močne električne toke. Z drugimi kovinami pa je dosegel dr. Lange še lepše uspehe in posrečilo se mu je celo upaliti žarnico in pognati majhen elektromotor.

RAZNE VESTI

Bonusni zakon je že veljaven

Washington, D. C. — Zakon svizane posojilne vrednosti nagradnih certifikatov v posesti bivših vojakov, ki je bil zadnji teden sprejet kljub Hooverjevevemu vetu, je že v veljavi. Bivši vojaki, ki se hočejo okoristiti s novim zakonom, morajo predložiti prošnjo veteranskemu biroju v svojem mestu za nadaljnje posojilo do petdesetih odstotkov certifikatne vrednosti. Povprečno je certifikat vreden \$1000 in posojilo, ki se lahko dobi, sme biti največ \$500. Kdor si izposodi celo vsoto, mora plačevati štiri in pol odstotka obresti, ki znašajo letno \$22.50. Zapadle obresti se plešejo v dolg, ki do zrelosti certifikata porože brez malega vseh ostalih \$500; ostane le \$74.03. Certifikati bodo zreli leta 1945. — Čikaški veteranski biro, ki se nahaja na naslovu 330 So. Wells st., pričakuje, da se prihlasi najmanj 75.000 veteranov za posojila.

Predsednik tekstilne družbe umrl

Danville, Va. — H. R. Fitzgerald, predsednik Riverside & Dan River Cotton Mills Co., je umrl. Smrt je povzročila srčna hiba.

Fitzgerald je bil poznan kot zagrižen zagovornik odprte delavnice in je s svojo trgovlavo in brezobzirnim iskoriščanjem povzročil stavko svojih delavcev, ki je trajala več kot štiri mesece in je končala s porazom za stavkarje. On je s svojim vplivom pripomogel, da se oblasti apelirale na governorja, da je poslal državne milicnike v Danville, kjer so izvajali strahovlado nad stavkarji in tako pomagali k razbitju stavke.

Na stotine družin stavkarjev se nahaja v velikem pomanjkanju, ker jih Fitzgerald ni hotel uposliti po končani stavki, dasi je bil to obljubil, predno so se tekotile podali.

Za protekcijo tujerodcev

New York. — Konferenca za protekcijo tujerodcev posiva vse delavske organizacije brez razlike na spol in plemo, naj protestirajo proti navalom policije in imigracijskih oblasti, ki jih prirerajo na delavske dvorane in druge prostore, kjer se shajajo tujerodni delavci. V zadnjih par tednih so bili izvršeni napadi na prenočišča tujerodnih mornarjev in na nekatere delavske dvorane. Pri teh navalih je bilo aretiranih večje število ljudi, ki so bili potem odvedeni na Ellis Island in je bila proti njim uvedena preiskava v svrhu deportacije.

Sest črncev na električnem stolu

Columbia, S. C. — Sest zamorec je bilo zadnji petek ugrajenih na električnem stolu v tukanjani državni kasilnici Južne Karoline radi umora dveh belopoltnikov. Elektroketlja je trajala dve uri in gledalo jo je 16 oseb, med temi štiri ženske. Štiri zamorec so pred smrtjo krstili in potem so imeli "čast", da so prvi umrli med petjem verskih himn.

Fant obojen na vojaško službo

Baltimore, Md. — Mlad fant v Somersetu, Pa., je bil obojen po rodniku, da mora iti v zvezno armado, da se "načli discipline". Fant je ukradel avto. Ko se je obojenec pokoril in se prihlasil k vojakom, ga je vojaška oblast odklonila, ker ne marajo tatov. Rodnik je bil informiran, da so take obodbe bedaste.

Ustavite kašelj!

Varujte vaše otroke!

BREZPAČNO kašljanje na domu hitro ustavi! Brezplačno kašeljne tablete. Ustavite kašelj hitro in brez truda! Brezplačno kašeljne tablete. Ustavite kašelj hitro in brez truda! Brezplačno kašeljne tablete. Ustavite kašelj hitro in brez truda!

SEVERA'S Cough Tablets

Najzanesljivejša dnevna delavske vesti so v dnevniku "Prosveta". Ali jih čitate vsak dan?

